

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **L. P.**, zastoupená Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2016, č. j. MSK 25378/2016, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 2. 2018, č. j. 18 A 20/2016 - 63,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Rozhodnutí krajského soudu a jemu předcházející průběh věci

[1] Rozsudkem ze dne 22. 2. 2018, č. j. 18 A 20/2016 - 63, zamítl Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) žalobu, kterou se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2016, č. j. MSK 25378/2016, jímž bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Magistrátu města Ostravy (správní orgán I. stupně) ze dne 22. 12. 2015, č. j. SMO/456955/15/DSČ/JeřD, jako opožděné. Rozhodnutím správního orgánu I. stupně byla žalobkyně uznána vinnou přestupky, kterých se měla dopustit tím, že dne 1. 10. 2015 ve 13:47 hod. na ulici Fryštátská a Těšínská v Ostravě řídila

motorové vozidlo značky BMW, reg. zn. X, přičemž nebyla připoutaná na sedadle bezpečnostním pásem. Následně na výzvu policisty nepředložila osvědčení o registraci vozidla, které musí mít řidič při řízení u sebe, a rovněž nepředložila oděvní doplněk s označením z reflexního materiálu jako součást povinné výbavy. Za tyto přestupky jí byla uložena pokuta ve výši 1500 Kč a povinnost nahradit náklady správního řízení paušální částkou 1000 Kč.

[2] Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku předně konstatoval, že v projednávané věci je nesporné, že rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo prostřednictvím datové schránky doručeno zmocněnci žalobkyně dne 30. 12. 2015. Lhůta k podání odvolání proti tomuto rozhodnutí (15 dnů) tedy započala běžet dnem 31. 12. 2015 a posledním dnem této lhůty byl čtvrtek dne 14. 1. 2016. Spornou otázkou mezi účastníky řízení bylo dle krajského soudu to, zda v daném případě byla odvolací lhůta zachována, když žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí tvrdil, že toto odvolání žalobkyně podala k poštovní přepravě dne 16. 1. 2016, zatímco žalobkyně oponovala podacím lístkem, na němž je jako datum podání uvedeno 14. 1. 2016. Z podacího lístku a z obálky připojené k předmětnému odvolání přitom bylo nepochybné, že žalobkyně při podání předmětného odvolání využila službu DopisOnline.

[3] V kontextu nadepsané sporné otázky pak krajský soud odkázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2017, č. j. 10 As 20/2017 – 49, ve kterém bylo uvedeno, že služba DopisOnline je kombinací několika dílčích služeb, v rámci kterých Česká pošta zabezpečí zpracování zásilek, a dále jejich podání do poštovní sítě. Prvotní smlouva je mezi zákazníkem a Českou poštou uzavřena okamžikem, kdy pošta akceptuje objednatelům řádně vyplněnou a potvrzenou elektronickou objednávku odeslanou přes adresu <https://online.postservis.cz>. Do okamžiku poštovního podání se smluvní vztah řídí občanským zákoníkem. Poštovní smlouva podle zákona o poštovních službách je mezi Českou poštou a zákazníkem uzavřena teprve podáním zásilky do poštovní přepravy. Tato druhá smlouva se řídí zákonem č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o poštovních službách“) a poštovními podmínkami platnými v den podání. Poštovní zásilkou ve smyslu § 2 písm. a) zákona o poštovních službách se rozumí adresná zásilka v konečné podobě, ve které má být provozovatelem dodána. Zpracování elektronických souborů do podoby listinných zásilek (tj. tisk, vložení do obálky a opatření adresou) Českou poštou v rámci služby DopisOnline není poštovní službou ve smyslu zákona o poštovních službách, resp. ve smyslu poštovních podmínek. Vztah upravený zákonem o poštovních službách a poštovními podmínkami tak vznikne až ve chvíli předání vytvořené listinné zásilky k poštovní přepravě, kdy je uzavřena poštovní smlouva. Teprve uzavřením poštovní smlouvy je zásilka podána k poštovní přepravě a pouze tento okamžik je rozhodný pro posouzení včasnosti podání z hlediska dodržení veřejným právem stanovených lhůt. Ve výše zmíněném usnesení byl taktéž popsán charakter podacího lístku tak, že se nejedná o veřejnou listinu, které svědčí presumpce správnosti. Den elektronické objednávky služby DopisOnline přes webovou stránku <https://online.postservis.cz> tedy není okamžikem podání zásilky k poštovní přepravě ve smyslu § 40 odst. 1 písm. d) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

pokračování

[4] V souladu s poukazovaným právním názorem Nejvyššího správního soudu proto krajský soud nepřisvědčil tvrzení žalobkyně, že odvolání nepodala opožděně, když z podacího lístku vyplývá datum podání 14. 1. 2016. Jednalo se totiž o den elektronické objednávky služby DopisOnline, zatímco rozhodným okamžikem pro posouzení včasnosti podání jejího odvolání bylo zpracování této objednávky do podoby listinné zásilky dne 16. 1. 2016 a předání k poštovní přepravě téhož dne, tedy po marném uplynutí lhůty k podání odvolání.

II. Kasační stížnost žalobkyně

[5] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) proti tomuto rozsudku podala v zákonné lhůtě kasační stížnost opřenou o § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[6] Úvodem kasační stížnosti namítla, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť krajský soud ve věci neuvedl žádné vlastní úvahy, když toliko parafrázoval usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2017, č. j. 10 As 20/2017 – 49, s jehož závěry se ztotožnil.

[7] Podle názoru stěžovatelky došlo k podání odvolání dne 14. 1. 2016 prostřednictvím služby DopisOnline, neboť v tento den byl držitel poštovní licence (tj. Česká pošta, s. p.) požádán o doručení předmětné zásilky, přičemž tuto skutečnost stěžovatelce stvrdil na podacím lístku. Není přitom podstatné, jaké datum Česká pošta, s. p., uvede na obálce, nebo kdy zásilku vytiskne, dá do obálky a začne přepravovat. Podstatné totiž je, kdy byla zásilka České poště, s. p., předána a kdy se tato zavázala k jejímu doručení příjemci (nález Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2006, sp. zn. IV. ÚS 110/06).

[8] Právní názor rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu je dle stěžovatelky jedním z možných výkladů, avšak se jedná o výklad extenzivní a pro ni nejméně příznivý. Došlo tak k porušení principu priority ústavně konformní varianty výkladu. S ohledem na čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod je totiž nutné upřednostnit výklad pro dotčenou osobu příznivější. K tomu stěžovatelka zmínila nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 12. 2003, sp. zn. IV. ÚS 666/02, a ze dne 29. 10. 1996, sp. zn. III. ÚS 283/96, jakož i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2010, sp. zn. 1 As 6/2010 – 61, a ze dne 25. 6. 2015, č. j. 1 As 13/2015 – 295. Nadto stěžovatelka upozornila, že právní úprava lhůt či její aplikace by neměla účastníkovi řízení zamezit využití určitého prostředku ochrany práv.

[9] Stěžovatelka dále namítla, že i kdyby elektronická objednávka služby DopisOnline skutečně nebyla podáním dle § 40 odst. 1 písm. d) správního řádu, nic to nemění na skutečnosti, že v daném případě nebylo nijak prokázáno, že by Česká pošta, s. p., v den uvedený na podacím lístku (tj. 14. 1. 2016) předmětnou poštovní zásilku nezkompletovala a nezačala přepravovat, jak vyžaduje rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, ale že by toto učinila až v den uvedený na obálce (tj. 16. 1. 2016). Podle stěžovatelky je přitom třeba presumovat, že k vytvoření zásilky a k počátku přepravy došlo již dne 14. 1. 2016, což vyplývá z povahy podacího lístku jako veřejné listiny, z § 40 odst. 2 správního řádu, jakož i ze skutečnosti, že pokud by Česká pošta, s. p., označila jako datum podání den odlišný od data, kdy k „podání“ skutečně došlo, postupovala by v rozporu s poštovními podmínkami

a právními předpisy; to však nebylo prokázáno (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2017, č. j. 9 As 99/2016 – 40, a ze dne 7. 12. 2005, č. j. 3 As 33/2005 – 80). Stěžovatelka současně zdůraznila, že neměla možnost si ověřit, zda Česká pošta, s. p., zásilku zkompletovala a začala přepravovat v den uvedený na podacím lístku či nikoliv, mohla pouze důvěřovat podacímu lístku, podle kterého k podání odvolání došlo včas.

[10] Nesouhlas vyjádřila stěžovatelka též s hodnocením, že podací lístek není veřejnou listinou. Stěžovatelka totiž nevidí žádný rozdíl, jenž by odůvodňoval jiný závěr o právní povaze podacího lístku a doručenky, která je za veřejnou listinu považována. Nejvyšší správní soud přitom ve shora odkazovaném usnesení rozšířeného senátu řádně neodůvodnil, proč by se v případě podacího lístku o veřejnou listinu jednat nemělo.

[11] Stěžovatelka následně uvedla, že mohla zcela legitimně vycházet z toho, že ustanovení poštovních podmínek a údaje na podacím lístku jsou směrodatné a v souladu s právními předpisy, když tyto ostatně podléhají předběžnému schválení Českého telekomunikačního úřadu. Na základě poštovních podmínek a podacího lístku tedy mohla vycházet z toho, že odvolání bylo podáno v den, kdy byla pošta o doručení odvolání požádána (tj. 14. 1. 2016). Pokud Česká pošta, s. p., vydala stěžovatelce podací lístek s chybným údajem o datu podání, postupovala v rozporu s poštovními podmínkami a se zákonem, což však stěžovatelka nemusela a nemohla předpokládat ani ověřovat. Stěžovatelka tudíž nijak nepochybila, neboť nebyla seznámena a nemusela znát podmínky služby DopisOnline, protože zprávu vytvářela pomocí webové aplikace „Listonoška“, která na svých webových stránkách uváděla, že prostřednictvím České pošty, s. p., zajistí doručení zásilky. To ostatně bylo potvrzeno vydáním podacího lístku od České pošty, s. p. Pochybení státního orgánu (zde držitele poštovní licence) by tak nemělo jít k tíži účastníka řízení. V daném kontextu stěžovatelka poukázala na nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2011, sp. zn. I. ÚS 2541/09, a ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. I. ÚS 137/15.

[12] Závěrem kasační stížnosti stěžovatelka označila za přepjatě formalistický výklad § 2 písm. a) zákona o poštovních službách, podle kterého poštovní zásilkou není zásilka zadaná prostřednictvím služby DopisOnline, jelikož se jedná pouze o zásilku v elektronické podobě, a datum podání je tedy až okamžik, kdy pošta dopis vytiskne, zkompletuje a začne přepravovat.

[13] Ze všech uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[15] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku spočívající v tom, že odůvodnění rozhodnutí dle názoru stěžovatelky obsahuje toliko citaci rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního

pokračování

soudu, přičemž v něm nejsou obsaženy žádné vlastní úvahy, kterými by krajský soud vypořádal její žalobní argumentaci. Předmětnou námitku však Nejvyšší správní soud shledal jako nedůvodnou. Je sice pravdou, že samotné právní posouzení daného případu provedené krajským soudem je velmi stručné, nicméně to je způsobeno naprostou přiléhavostí citované judikatury Nejvyššího správního soudu, když nyní řešený případ je v meritru věci téměř totožný s tím, který byl krajským soudem citován (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2018, č. j. 2 As 106/2018 - 33). Krajský soud proto postupoval zcela v souladu se zákonem, pokud vyhodnotil, že závěry obsažené v usnesení rozšířeného senátu plně dopadají i na jím rozhodovanou kauzu a nikoliv obsáhle, avšak přesvědčivě, je po nezbytné individualizaci vztáhl právě na projednávanou věc. Kritéria přezkoumatelnosti tak napadený rozsudek nepochybně splňuje, neboť je z něj zřejmé, jakými úvahami byl v rámci posouzení věci krajský soud veden a k jakému závěru na jejich základě dospěl.

[16] Podle § 40 odst. 1 písm. d) správního řádu, *pokud je provedení určitého úkonu v řízení vázáno na lhůtu, je lhůta zachována mimo jiné tehdy, je-li posledního dne lhůty podána poštovní zásilka adresovaná věcně a místně příslušnému správnímu orgánu, která obsahuje podání, držitelé poštovní licence nebo zvláštní poštovní licence.*

[17] Nejvyšší správní soud v rámci posouzení důvodnosti stěžovatelkou předestřených námitek nesprávného posouzení právních otázek na tomto místě předně upozorňuje na svoji dřívější judikaturu ve věci podávání zásilek prostřednictvím služby „DopisOnline“.

[18] Konkrétně rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 19. 12. 2017, č. j. 10 As 20/2017 - 49, popsal povahu služby „DopisOnline“, která *„umožňuje zákazníkovi elektronicky objednat zpracování a podání poštovních zásilek uvedených v poštovních podmínkách. Jedná se o kombinaci několika dílčích služeb, v rámci kterých Česká pošta zabezpečí zpracování zásilek a dále jejich podání do poštovní sítě. Zpracováním zásilky se rozumí její tisk a kompletace (balení a potisk obálky), elektronickou objednávkou pak objednávka služeb České pošty prostřednictvím elektronického formuláře na webu“.* Rozšířený senát zdejšího soudu dále shledal, že *„vztah mezi Českou poštou a zákazníkem při poskytování posuzované služby je smíšené povahy, s tím, že jednotlivým fázím (dílčím službám) smluvního vztahu odpovídá i odlišná právní regulace. Prvotní smlouva je mezi zákazníkem a Českou poštou uzavřena okamžikem, kdy pošta akceptuje objednatelem řádně vyplněnou a potvrzenou elektronickou objednávku. Do okamžiku poštovního podání se smluvní vztah řídí občanským zákoníkem. Poštovní smlouva podle zákona o poštovních službách je mezi Českou poštou a zákazníkem uzavřena teprve podáním zásilky do poštovní přepravy. Okamžik, ke kterému je zásilka podána k poštovní přepravě z hlediska kogentního § 40 odst. 1 písm. d) s. ř., nemůže být určen soukromoprávním ujednáním, tj. Obchodními podmínkami služby „DopisOnline“ či subjektivním pocitem zákazníka, jak se mu tato služba navenek jeví. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře vždy důsledně rozlišoval soukromoprávní ujednání mezi zákazníkem a Českou poštou, oproti veřejnoprávní povinnosti České pošty vyplývající ze zákona o poštovních službách a procesních předpisů typu správního řádu (srov. například rozsudek ze dne 7. 4. 2015, č. j. 3 As 178/2014 - 31, ve vztahu ke službě odnos zásilek, respektive rozsudek ze dne 30. 6. 2010, č. j. 1 As 10/2010 - 47, ve vztahu ke službě dosílka). Ani v jednom z uváděných rozsudků nepřevážila (možná) opačná očekávání zákazníků České pošty. Úvaha, dle které vnímá zákazník uvedenou službu ve svém komplexu*

jako jeden „balíček“, je zcela nepodložená a z hlediska posouzení dodržení zákonem stanovených lhůt irrelevantní. Česká pošta se převzetím elektronické objednávky zavazuje jednak zpracovat objednávku do podoby listinné zásilky, což ještě není poštovní službou, jednak následně zajistit její doručení, tj. podat zásilku k poštovní přepravě. Veřejnoprávní regulací silně ovlivněný vztah, upravený zákonem o poštovních službách a poštovními podmínkami, vznikne až ve chvíli předání vytvořené listinné zásilky k poštovní přepravě, kdy je uzavřena poštovní smlouva. Teprve uzavřením poštovní smlouvy je zásilka podána k poštovní přepravě a pouze tento okamžik je rozhodný pro posouzení včasnosti podání z hlediska dodržení veřejným právem stanovených lhůt. Poštovní zásilkou se dle § 2 písm. a) zákona o poštovních službách rozumí adresná zásilka v konečné podobě, ve které má být provozovatelem dodána. Toto ustanovení je naprosto jednoznačné. Nelze vycházet z odlišného ujednání v soukromoprávním vztahu mezi odesílatelem a Českou poštou. Zákonodárce v zákoně o poštovních službách samozřejmě mohl upravit fikci podání neexistující zásilky. Důležité však je, že tak neučinil. Právní fikce je právně technický postup, pomocí něhož se považuje za existující situace, jež je zjevně v rozporu s realitou, a která dovoluje, aby z ní byly vyvozeny odlišné právní důsledky, než ty, které by plynuly z pouhého konstatování faktu. Právní fikci však ve vztazích veřejnoprávních nebo veřejnoprávní metodou regulací ovlivněných nelze konstruovat soudně, nelze ji ani vytvářet ujednáním mezi stranami, rozporným s kogentní veřejnoprávní normou. Dovožovat fikci bez jakéhokoliv zákonného ukotvení pouze z obchodních podmínek soukromoprávní povahy či ze subjektivního pocitu zákazníka, jak se mu ta či ona služba jeví, proto není možné.“

[19] Podle rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu tak není žádný rozumný důvod se domnívat, že v případě služby „DopisOnline“, která je službou ryze soukromé povahy, má být za okamžik podání zásilky k poštovní přepravě považován z hlediska veřejného práva již den objednání této služby, bez ohledu na to, kdy pošta skutečnou zásilku zpracuje a předá ve smyslu zákona o poštovních službách k poštovní přepravě. Lze proto shrnout, že den elektronické objednávky služby „DopisOnline“ není okamžikem podání zásilky k poštovní přepravě ve smyslu § 40 odst. 1 písm. d) správního řádu. Stěžovatelkou odkazovaný nálezn Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2006, sp. zn. IV. ÚS 110/06 na tuto kauzu ve světle závěrů rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu nedopadá, neboť se vztahuje k podávání klasických listovních zásilek. Poukázat je přitom možné na skutečnost, že v souladu s právním názorem vyjádřeným v usnesení rozšířeného senátu Nejvyšší správní soud již rozhodl např. také v rozsudcích ze dne 31. 1. 2018, č. j. 3 As 308/2016 – 40, a ze dne 28. 8. 2018, č. j. 2 As 106/2018 – 33.

[20] Ve vztahu k podacímu lístku pak rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve shora citovaném usnesení konstatoval, že tento není veřejnou listinou, které svědčí presumpce správnosti. Charakter veřejné listiny vymezuje správní řád v § 53 odst. 3 jako listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány nebo orgány územních samosprávních celků v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními zákony prohlášeny za veřejné. Pro podací lístek (stejně jako pro každou jinou listinu soukromou) platí, že určitou důkazní sílu má, ovšem stačí formální popření jeho správnosti, aby nastoupila důkazní povinnost a důkazní břemeno toho, kdo tvrdil skutečnosti, jež měly být podacím lístkem doloženy. V rozsudku ze dne 25. 1. 2018, č. j. 10 As 20/2017 – 62, přitom Nejvyšší správní soud uvedl, že datum uvedené na (elektronickém) podacím lístku zjevně míří na okamžik objednání zásilky. Okamžik

pokračování

podání zásilky ve smyslu § 37 odst. 4 správního řádu je však určen až dnem, kdy zásilka skutečně vznikla, byla tedy vytištěna a zkompletována. Toto datum je poté vyznačeno na obálce založené ve správním spisu.

[21] Jestliže stěžovatelka v kasačních námitkách nesouhlasila s právním posouzením otázky, kdy v daném případě došlo k podání ve smyslu § 40 odst. 1 písm. d) správního řádu, je třeba konstatovat, že názor krajského soudu plně respektoval závěry, k nimž dříve dospěl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve shora citovaném usnesení ze dne 19. 12. 2017, č. j. 10 As 20/2017 - 49. Stěžovatelka však současně tvrdila, že právní názor přijatý rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu je pouze jedním z možných výkladů, navíc ústavně nekonformním a formalistickým, a proto se jím krajský soud neměl řídit.

[22] K těmto výhradám stěžovatelky odkazuje Nejvyšší správní soud na ustálenou judikaturu zabývající se danou právní problematikou. Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 18. 4. 2007, sp. zn. IV. ÚS 613/06 (obdobně též nálezy ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. IV. ÚS 2170/08) uvedl, že „[z]měna rozhodovací soudní praxe, zvláště jde-li o praxi nejvyšší soudní instance povolání i k sjednocování judikatury nižších soudů, je ovšem jevem ve své podstatě nežádoucím, neboť takovouto změnou zjevně je narušen jeden z principů demokratického právního státu, a to princip předvídatelnosti soudního rozhodování. To je prioritním důvodem, proč platná právní úprava předepisuje pro soudy nejvyšších instancí i pro Ústavní soud zvláštní a závazná pravidla přijímání rozhodnutí v situacích, kdy jimi má být jejich dosavadní judikatura překonána. (...) Dokonce i kdyby takovéto procedury nebyly pro uvedené případy pozitivním právem zakotveny, nic by to neměnilo na povinnosti soudů přistupovat ke změně judikatury nejen opatrně a zdrženlivě (tj. výlučně v nezbytných případech opodstatňujících překročení principu předvídatelnosti), ale též s důkladným odůvodněním takového postupu; jeho součástí nezbytně by mělo být přesvědčivé vysvětlení toho, proč, vzdor očekávání respektu k dosavadní rozhodovací praxi, bylo rozhodnuto jinak“. Je pravdou, že judikatura správních soudů není neměnná a stěžovatelka může v kasační stížnosti logicky brojit i proti právnímu názoru vyjádřenému v rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56). Okolnosti, za nichž může dojít ke změně judikatury, však názorným způsobem vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 1. 2009, č. j. 1 Afs 140/2008 - 77, když konstatoval, že „[r]elativní stabilita judikatury je nezbytnou podmínkou právní jistoty jako jednoho ze základních atributů právního státu. Z toho plyne závěr, že změny judikatury za situace nezměněného právního předpisu by se měly odehrávat z principiálních důvodů, tedy zejména proto, že se změnily právní předpisy související s právním předpisem vykládaným, resp. došlo ke změně pro věc relevantních právních názorů soudů, k jejichž judikatuře je Nejvyšší správní soud povinen přiblížit, případně se změnily okolnosti podstatné pro působení právní normy dotvořené judikaturou, event. se nově objevily jiné závažné důvody (včetně evidentní nefunkčnosti judikatury ve společenské realitě nebo podstatného zvýšení transakčních nákladů účastníků právních vztahů v důsledku právního názoru zaujatého judikaturou), které poskytnou základ pro změnu právního názoru NSS, pokud potřeba takovéto změny převáží nad zájmy osob jednajících v dobré víře v trvající existenci judikatury“. Dle téhož rozhodnutí Nejvyššího správního soudu „[s]kutečnost, že judikatura byla sjednocena právním názorem rozšířeného senátu, přináší zvlášť významné argumenty ve prospěch setrvání na takto vytvořeném právním názoru. Brojí-li stěžovatel proti takovému

právnímu závěru, a současně nepřinese v kasační stížnosti žádné s ním konkurující právní argumenty, postačí v rozhodnutí zpravidla toliko odkázat na příslušné části odůvodnění rozšířeného senátu. Pokud naopak stěžovatel nabídne nové argumenty směřující proti rozhodnutí rozšířeného senátu, musí se s těmito argumenty Nejvyšší správní soud dostatečně vypořádat, event. pokud jimi bude o nesprávnosti právního závěru rozšířeného senátu přesvědčen, předložit věc podle § 17 odst. 1 SŘS rozšířenému senátu.“

[23] Nejvyšší správní soud vycházející z výše uvedeného shledal, že stěžovatelka v podané kasační stížnosti nepřednesla žádné nové konkrétní argumenty proti právnímu názoru vyslovenému v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, přičemž také nelze souhlasit s tvrzením stěžovatelky o jeho protiústavnosti. Zdejší soud tak na daných závěrech setrvává. Pokud stěžovatelka svojí argumentací poukazovala na výklad, který byl učiněn v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2017, č. j. 2 As 330/2016 - 39, je nutné říci, že tento rozsudek byl vydán ještě před nadepsaným usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, a tudíž je tímto překonán. Judikatura Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, na kterou stěžovatelka v této souvislosti dále odkazuje, není přílehavá, neboť se zabývá klasickým podáváním zásilek, tedy zásilek v listinné podobě, nikoliv podáváním elektronických objednávek, z nichž zásilka teprve vznikne. Krajský soud zcela správně respektoval dříve vyslovený názor rozšířeného senátu, dle kterého den elektronické objednávky služby „DopisOnline“ (jakkoli je tento uveden na dokumentu označeném jako podací lístek) není okamžikem podání zásilky k poštovní přepravě ve smyslu § 40 odst. 1 písm. d) správního řádu.

[24] Co se týče námitky stěžovatelky, že dle poštovních podmínek se za den podání považuje den, kdy byla Česká pošta, s. p., o poštovní službu požádána, Nejvyšší správní soud k tomu odkazuje na rozsudek ze dne 28. 8. 2018, č. j. 2 As 106/2018 - 33, v němž bylo vyloženo, že „[d]le čl. 1 odst. 1 Poštovních podmínek České pošty však tyto podmínky dopadají pouze na služby, které pošta poskytuje na základě zákona o poštovních službách. To ovšem není posuzovaný případ, neboť elektronické doručení objednávky na zpracování a podání poštovních zásilek je soukromoprávním jednáním v režimu občanského zákoníku. Je sice pravdou, že čl. 5 odst. 2 obchodních podmínek služby „DopisOnline“ stanoví, že „za den podání se považuje den, v němž byl podnik o poštovní službu požádán doručením elektronické objednávky obsahující dopis“, jedná se však o ustanovení dokumentu soukromoprávní povahy, který jakkoliv zavádějícím způsobem informuje své zákazníky o podání nikoliv ve smyslu veřejnoprávních předpisů, nemůže nikterak ovlivnit aplikovatelnost výše uvedených závěrů rozšířeného senátu, neboť rozhodný okamžik podání zásilky k poštovní přepravě nemůže být určen soukromoprávním ujednáním.“ S ohledem na shora citované, jakož i dříve učiněné závěry tedy Nejvyšší správní soud i tuto námitku vyhodnotil jako nedůvodnou.

[25] Pokud stěžovatelka dále nesouhlasila s tím, že elektronický podací lístek není veřejná listina, Nejvyšší správní soud i k této námitce uvádí, že se jedná o otázku v jeho judikatuře již posouzenou, a to právě usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu. Podací lístek není veřejnou listinou, které svědčí presumpce správnosti, a tudíž krajský soud ani v tomto případě nepochybil, když ve svém rozhodnutí vycházel plně z názoru Nejvyššího správního soudu.

pokračování

[26] Ke stěžovatelné námitce týkající se legitimního očekávání, že její podání bylo učiněno v den, který byl uveden na podacím lístku, Nejvyšší správní soud opětovně poukazuje na svůj rozsudek ze dne 28. 8. 2018, č. j. 2 As 106/2018 – 33. V něm bylo konstatováno, že „... z obchodních podmínek této služby (tj. „DopisOnline“) mu (tj. žalobci) mohlo a mělo být známo, že zprávy přijaté do 16:00 hod. je Česká pošta povinná zpracovat ještě též den, zprávy přijaté po 16:00 hod. však zůstávají v systému pošty v elektronické podobě až do příštího dne, kdy je ze zprávy vytvořena zásilka a tato podána k poštovní přepravě. Z obchodních podmínek taktéž plyne, že až do okamžiku poštovního podání elektronicky objednané zásilky v listinné formě se vztah řídí výhradně občanským zákoníkem, nikoliv zákonem o poštovních službách, proto i argumentace stěžovatele o předběžném schvalování poštovních podmínek Českým telekomunikačním úřadem je v tomto případě irelevantní. Dokument označený jako „podací lístek“ v této fázi smluvního vztahu není proto podacím lístkem ve smyslu zákona o poštovních službách, je pouze jakýmsi potvrzením přijaté elektronické objednávky a datum na něm uvedené míří na okamžik objednání zásilky. Sama skutečnost, že na podacím lístku není uvedeno, že by objednávka byla učiněna „po rozhodné době“ nebo že se datem podání nemyslí datum „v obvyklém významu“, neznamená žádné pochybení České pošty, alespoň ne ve veřejnoprávní rovině. Ani stěžovatelovo tvrzení, že podací lístek nebyl generován okamžitě, ale s časovým odstupem, na věci nic nemění, neboť z výše citovaných obchodních podmínek jasně plyne, že po 16. hodině se objednané zakázky již nekompletují.“ V tomto kontextu Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 16. 10. 2018, č. j. 2 As 119/2018 – 38, dále doplnil, že „stěžovatel netvrdí a ani nedokazuje, že by podání obsahující odvolání učinil před 16. hodinou posledního dne lhůty, tedy že by Česká pošta nesplnila svůj soukromoprávní závazek zpracovat tuto objednávku do listinné podoby, vytvořit z ní zásilku a tuto podat k poštovní přepravě. I v tomto případě by však byl porušen pouze soukromoprávní nárok stěžovatele v režimu občanského zákoníku.“ Uvedené závěry jsou přitom plně aplikovatelné i na nyní projednávaný případ, a tudíž je daná kasační námitka stěžovatelky nedůvodná.

[27] Námitky stěžovatelky, že nemusela znát podmínky služby „DopisOnline“, protože zprávu vytvářela pomocí webové aplikace „Listonoška“, a že v tomto konkrétním případě nebylo nijak prokázáno, že by Česká pošta, s. p., v den uvedený na podacím lístku (tj. 14. 1. 2016) předmětnou poštovní zásilku skutečně nevytvořila v listinné podobě a nezačala ji přepravovat, jsou dle názoru Nejvyššího správního soudu nepřipustné, neboť § 104 odst. 4 s. ř. s. brání vznesení nových námitek, které nebyly uplatněny v řízení před krajským soudem, ač tak mohlo být učiněno. Požadavek na řádné formulování žalobních námitek a nepřipustnost jejich rozšiřování v řízení o kasační stížnosti vychází z principu „*vigilantibus iura scripta sunt*“ (zákony jsou psány pro bdělé).

[28] Pokud stěžovatelka tento princip nerespektuje, musí nést nepříznivé důsledky z hlediska omezení možnosti uplatnění procesní argumentace v dalším stupni. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, např. rozsudku ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 – 155: „[u]stanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. představuje zavedení koncentračního principu do řízení před Nejvyšším správním soudem. Užití tohoto principu lze považovat za zcela racionální, neboť zajišťuje, aby výhrady účastníků řízení proti (zde) pravomocnému správnímu rozhodnutí byly pořadem práva nejprve projednány krajskými soudy, přičemž Nejvyšší správní soud přezkoumá již pouze zákonnost závěrů krajských soudů k jednotlivým skutkovým a právním otázkám, které jim byly v žalobách předestřeny (promítly-li

se, pochopitelně, do námitek kasačních). Pokud by bylo v řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem připuštěno uplatnění skutkových a právních novot, vedlo by to fakticky k popření kasačního principu, na němž je řízení o tomto mimořádném opravném prostředku vystavěno.“ Obdobně lze poukázat na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2012, č. j. 4 Azs 1/2011 – 89, a ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 – 49.

[29] Stěžovatelka přitom výše uvedené argumenty poprvé uplatnila až v podané kasační stížnosti. V žalobě nejsou obsaženy. Nebyly vzneseny ani na jednání ve věci před krajským soudem, jež se konalo dne 22. 2. 2018, tedy již po vydání (19. 12. 2017) usnesení rozšířeného senátu a jeho publikaci na webu Nejvyššího správního soudu (k ní došlo v první polovině ledna 2018). Právní názor vyslovený v rozhodnutí rozšířeného senátu měl a mohl vést žalobkyni, a zejména jejího zástupce, jímž byl advokát, k úvaze ohledně případné revize či doplnění její argumentace. Za určitých okolností totiž s ohledem na judikaturní obrat mohou být přípustně uplatněny argumenty jako samostatné žalobní body i po uplynutí koncentrační lhůty podle § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. (viz nejnověji nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 4. 2018, sp. zn. II. ÚS 3189/16, body 28 až 38, zejména bod 38, a tam citovaná prejudikatura Nejvyššího správního soudu, zejména jeho rozsudek ze dne 17. 12. 2007, č. j. 2 Afs 57/2007 – 92, v němž se prolomení koncentrační lhůty připouští mj. i v případech judikaturních odklonů, k nimž dojde po uplynutí žalobní lhůty, jež je i lhůtou koncentrační). K jednání krajského soudu se však za žalobkyni nikdo nedostavil, ač její zástupce byl řádně obeslán. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o nové důvody, které nebyly uplatněny v řízení před krajským soudem, ač tak mohlo být učiněno, Nejvyšší správní soud tyto námitky vyhodnotil jako nepřipustné a věcně se jimi nezabýval.

IV. Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[31] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

2 As 101/2018 - 41

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu